Tizenhatodik évfolyam. 279. szám. Kolozsvárt, csütörtök, deczember 5. 1895.

SZERKESZTŐI IRODA:
Belmagyar-utcza 47-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DIJA.
Egész évre 16 frt. v. 32 korona. | Negyed évre 4 frt v. 8 korona.
Félévre 8 frt. v. 16 korona. | 1 hóra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.
Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon szám: 9. POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP. Telefon szám: 9.

KIADÓ-HIVATAL:
Kolozsvárt, Belközép-utcza 33-ik szám.

HIRDETESI DIJAK:
Egy négyszög czentiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reclam sora 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.
Hivatalos közlemények sora: 5 frt.
Nyilttéri czikkek: garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Kényelemszeretet.

Az országos szabadelvüpárt régóta hiressé vált módfelett való kényelemszeretete és egyben a nemzeti érdekek iránti közönyösségéről.

Ez a számbelileg nagy politikai párt 1875. óta mindig kereste az alkalmat, hogy mennél kényelmesebbé tegye helyzetét a parlamentben, s felhasznált minden alkalmat arra, hogy a mi jól lehetett nemcsak elmellőzze a nemzet vitalis érdekeit, hanem azok ellen cselekedjék.

Emlékezhetünk arra, hogy a képviselőháznak most mult szombaton tartott ülésén Bartók Lajos, Holló Lajos és Polónyi Géza három rendbeli igen jelentős nemzeti érdeket érintő határozati javaslatot terjesztettek elő.

Mindhárom javaslat elsőrendü fontosságu ugy a parlamentárizmus, valamint a szabadelvü politikai fejlődés szempontjából.

Az egyik azt tárgyazta, hogy az országgyülési képviselők ne lehessenek olyanok, a kik a kormánytól függő vállalatokban részt vesznek, vagy attól bárminő kedvezményt elfogadnak és általában olyanok. a kik bármi tekintetben anyagilag függő helyzetbe jöhetnek a kormánynyal, vagy az által kedvezményezett bármely vállalattal.

A másik inditvány a választási szabadság biztositását és a választások tisztaságát czélozta.

A harmadik Magyarország önálló rendelkezési jogának nagyobb garancziákkal való ellátását sürgette.

Mindhárom vitális érdekeit érinti a nemzetnek.

A javaslatok mellett — némi kis eltéréssel — Apponyi Albert gróf is felszólalt s egyikét mondta el legszebb, legtartalmasabb és érvekben leggazdagabb beszédjeinek.

A parlament ellenzéki pártjait a határozati javaslatok beterjesztőinek és Apponyi Albert grófnak formailag és tartalmilag egyaránt becses és nagyhatásu beszédei nem csak meggyőzték a javaslatok szükségessége és életrevalóságáról, hanem fel is lelkesitették.

Csak épen a kormányt támogató párt, ezek a csüggedt madarak maradtak hidegen. A minthogy ez a derék tábor mindig hidegen marad valahányszor a nemzet igaz érdekeit kellene előmozditaniok.

Ez a fagyos hidegség, ez a teljes közönyösség akaszt meg a legtöbb esetben minden igaz és nemes törekvést azok részéről. a kik a nemzeti érdekek védelmében ép ugy, mint azok előmozditásában egész lelkesedéssel munkálnak.

Más országok és nemzetek parlamentjében három ilyen fontos inditvány sok időn át állandóan ébren tartotta volna a közérdeklődést ugy a képviselők körében, mint a közvéleményben.

Nálunk azonban, a mi szerencsétlen pártpolitikai viszonyaink között mihelyt valamely a nemzetre nézve üdvös, hasznos, vagy valamely korszerü törvényhozási alkotás kezdeményezése az ellenzéki pártok részéről történik, a többség már csak ezért egyszerüen leszavazza az inditványt.

Igy volt ez a beterjesztett három határozati javaslattal is. Ezek ellen csak Bánffy Dezső miniszterelnök szólalt fel egész rideg rövidséggel csak annyit jelentve ki, hogy a javaslatokat nem tartja elfogadhatóknak. Ez aztán épen elég volt arra, hogy az egész kormánypárt ellene szegüljön és puszta szavazással döntsön azok sorsa felett.

Igen természetesen mindhárom javaslatot elvetették. Elvetették a nélkül, hogy bár egy is a párt tagjai közül azt a fáradságot vette volna magának, hogy legalább gondolkozzék a felvetett nagy kérdések felett és legalább csak egy is megkisértse szavazatának indokolását.

Elvetették a vezérnek egyszerü, elutasitó kijelentésére; mert hát igy sokkal kényelmesebb dolog a nemzetet érdeklő közkérdéseket elintézni, illetőleg megtagadni azoktól minden közösséget.

Ez a tulhajlott kényelemszeretet karakterizálja legjobban a kormánypárt tagjait. Egyszerüen igen vagy nemmel szavazni, erre vannak szoktatva a tisztelt kormánypárti képviselők és ettől a szokástól eltérni épen az ellenzék kedveért dehogy van bennük hajlandóság!

Az a hit él ugyanis bennük, hogy a nemzetet csak az érdekelheti; a nemzetre nézve csak az lehet üdvös a mi a kormány által kezdeményeztetik, a mit a kormány mint ilyet terjeszt elő és valósit meg.

Ez a módfelett való kényelem szeretet a többségnél oka annak, hogy az ellenzék minden üdvös javaslata egyszerü szavazással kerül le a napirendről.

Hát már a mig ez a többség uralkodik, a nemzet tegyen le arról a gondolatról, hogy mandatariussai ilyen körülmények között oda fenn a nemzet javára munkálhatnak. Ott nem a munkának, hanem a kényelemnek élnek azok a szépen hallgató — csüggedt madarak.

Politikai hir.

A T. Ház munkarendje. A kormány Budapestről vett értesülés szerint azt szándékozik javasolni a képviselőháznak, hogy ma a költségvetési vita félbeszakitásával az indemnity törvényjavaslatot tárgyalja; ezután még az ujonczmegajánlási törvényjavaslatokat és két kisebb törvényjavaslatot tárgyalnának: egyéb érdemleges teendője a Háznak a karácsonyi szünetek előtt nem lesz.

Az országházból.

Budapest, decz. 4.

Ma képviselőházban a horvát ügy adott élénk vitára alkalmat. Thaly Kálmán volt ma az első szónok, ki gazdag történelmi s közjogi apparátussal világitotta meg azt a helyzetet, a melyet a Horvát-Szlavon-Dalmát királyság, mint a magyar birodalom alkotórészének elfoglalnia kell s ez szolgált azután neki mértékül, hogy a mai tényleges horvát viszonyokat megbirálja. E beszéd hatását paralizálandó, Josipovich Imre horvát miniszter szükségét látta, hogy felszólaljon.

Polemizált Hódossy tegnapi és Thaly mai fejtegetéseivel, bizonyságot téve róla, hogy sok ugyan benne a jóakarat, de a horvát államjog doktrinái ő rá sem maradtak hatástalanok. A mint azt félreértett szavaik megmagyarázása czimén szólalva fel, nyomban konstatálták is Szederkényi Nándor és Thaly Kálmán, a kikkel szemben viszont Josipovich Géza látta szükségét néhány megjegyzésnek.

Igen becses részleteket szolgáltatott a vitához Kovács József, ki a zágrábi zászlóvédő munkások sorsát tette szóvá s intervenczió követelt abban az irányban, hogy ügyük sürgősen lebonyolittassék.

Itt azután a vita Bánffy inditványára félbeszakadt s a Ház elhatározta, hogy holnap az indemnityt veszi elé. Azután letárgyal még néhány kisebb törvényjavaslatot s a költségvetés tárgyalását pedig csak az ujesztendei szünet után folytatja.

Ezután Perczel Dezső belügyminiszter válaszolt Apponyinak a nógrádi törvénysértés ügyében. A miniszter védelmére kel az ottani dolgoknak, védi a tisztujitás körül felmerült szabálytalanságokat s mindent tetszetős szinben óhajt feltüntetni.

Perczelnek Apponyi válaszolt.

Már megelőző beszédében — ugymond — rámutatott arra, hogy a virilisták névjegyzékét az alispán szabadság ideje alatt a főjegyző állitotta össze, ennek a cselekedeteit pedig sem hatalmában, sem jogában nem áll felülbirálni.

Azt mondja a belügyminiszter, — hogy 1891-ig nyulnak vissza az alispán adminisztracziónális tévedései; ennek illusztrálásául felolvassa Török Zoltánnak, Szczitovszky mostani ellenjelöltjének 1893 ban az alispán-jubileumkor az alispánra mondott dicséret halmazát, melyből kitünik, hogy a megye és a haza egyik legnagyobb és legkitünőbb fiát ünneplik benne. — A belügyminiszter különben is másra felel, — mint a mit kérdezett tőle.

A mi az inkompatibilitást illeti, ezt a belügyminiszter 1896. január 1-re rendelte el, a főispán pedig rendeletet intézett az alispánhoz, — melyben az inkompatibilitást már deczember elsejétől számitja, a miből láthatja a belügyminiszter, hogy ez intencióját szellemével teljesen ellenkező értelemben hajtják végre.

A balassa-gyarmati esetre vonatkozólag csak azt mondja, hogyha a belügyminiszter a főispán ottani eljárását jónak és helyesnek itéli, akkor e municzipális szabadság tekintetében tudjuk, hogy mit várhatunk ettől a kormánytól.

Arra kéri a belügyminisztert, hogy ne forduljon ellenzéki férfiakhoz, hanem a szabadelvü párt oszlopos tagjaihoz — ha tetszik meg is nevezi őket — és bizonyosra veszi, hogy nem fogja ismételni a belügyminiszter, hogy törvényes volt a választás. A választnak egyetlen pontját sem veszi tudomásul.

Apponyi megjegyzéseit az ellenzék zajos helyeslése többször szakitotta félbe.

Ezután ismét Perczel állott fel. Védi a nográdi főispánt és elitéli az ellenpártot. Erre Förster Ottó feléje kiált:

— Üljön le!

Az elnök csenget, és a nagy zajban egy hang sivolt:

— Szégyeljék magukat

Ugron Gábor haragosan kiált a zajba.

— Eleget szégyenkezünk magukért!

Apponyi felál, hogy replikázzon a miniszternek és az ellenzék zajos helyeslései között jelenti ki, hogy a választ tudomásul nem veszi.

Ezután Serbán Miklós és Sima Ferencz interpellátiót intéztek a belügyminiszterhez.

Sima Ferencz interpellácziója igy hangzik:

Van-e tudomása a belügyminiszter urnak arról, hogy bár Csongrádmegyében a a megyei képviselőválasztás minden választókerületben még meg sem ejtetett, sőt ennek keresztülvitelére még rendelkezés sem történt, mégis a megyei tisztujitás határideje már a főispán által f. hó 19-ére kitüzetett miből világosan az a szándéka tünik ki a megyei kormányzatnak. hogy a tisztujitás a most bennt ülő tisztikar érdekéből egy csonka képviselőtestülettel hajtassék végre. 2. Ha van tudomása — tekintettel az 1886. XXI. törvényczikk 32-ik, 39-ik, 83-ik §-aira, mely szerint a megyei tisztujitást a megyei képviselőválasztásnak kell megelőzni — megengedhetőnek tartja-e ezen egyenesen pártérdekből czélzott szándék végrehajtását? S akar e haladéktalanul intézkedni az iránt, — hogy Csongrádmegyében a tisztujitás felfüggesztessék, mig a megye minden kerületében a megyei képviselőválasztás meg nem ejtetett.

Az interpelláczio után az elnök ülést berekesztette.

Tábornokok nyugdijban.

Lapunk tegnapi számában közölt irányczikkünkben foglalkoztunk a m. kir. honvédség körében tervbe vett tömeges nyugdijazás ügyével.

Ez ügyben a „M—g“ ma ideérkezett száma is hoz egy czikket, melyből ki veszszük az alábbi részletet:

A millenáris meglepetése a honvédelmi miniszternek az lesz, hogy „nyugdijba küldi a honvédség élén álló generalisok legnagyobb részét s pótolni fogja őket, gutgesinnt közös hadseregbeliekkel.

Ezekkel a nyugdijazásokkal egyrészt Albrecht szellemét akarják ki engesztelni, a ki az utolsó hadgyakorlaton a — balassagyarmatin — sehogy sem volt megelégedve a honvédség vezetőivel s csupán azért nem történtek meg a nyugdijazások már akkor, nehogy azt az ellenszenvet, a melyet a magyarság Asbrecht iránt érzett, a végsőkig fokozzák; másrészt a Szemnecz ügyből kifolyólag példát akarnak statuálni.

A Semnecz ügy győzte meg ugyanis a minisztert arról, hogy a drill még nem tökéletes s hogy a honvédségből hiányzik az a szellem, a melyet beleakart lopni a közös hadseregből.

A nyugdijazottak sorát Zoltán altábornagy honvédlovassági felügyelő nyitotta meg. Utódjául Klobucsár vezérőrnagyot nevezték ki.

Az uj honvédlovassági felügyelő horvát ember, a ki csak töri a magyar szót.

A két honvéd lovasdandár parancsnoka gróf Schlippenbach és Vojnárovits altábornagy szintén a nyugdijazandók lajstromába van irva, helyettesitik őket két közöshadseregbeli tábornokkal. Az egyik a cseh származásu Gaudernak, a másik Szakonyi tábornok.

Nem sokkal kissebb a gyalogságnál nyugdijazandó honvéd tábornokok arányszáma sem. A hét honvéd kerületi parancsnok közül ötöt küldenek nyugalomba a jövő év folyamán, ugymint Pókay, Janky, Say, Hild és Jelensék altábornagyokat. Helyükön maradnak Lukinácz altábornagy — a horvát kerület parancsnoka és Bolla altábornagy, a kit német nyelven elmondott toasztjai, a melyekben az „Unser Kaisert“ élteli, alkalmassá tesznek a honvéd kerületi parancsnokságra.

Ezeknek a nyugdijazandó kerületi parancsnokoknak helyét mind a közös hadseregben nagyra nőtt tábornokokkal fogják betölteni, a miből nemcsak az következik, hogy a honvédségbe belecsempészik a közös hadsereg szellemét, hanem következik az, hogy ezeknek az uj tábornokoknak a nyugdijai szintén a honvéd budgetet fogják terhelni, annak daczára, hogy mindig a közös hadseregben szolgáltak.

Bekoronázza a nyugdijazandók jegyzékét Forinyák lovassági tábornok, a ki szintén a Szemnecz-affair miatt kapja meg a kék ivet.

A forrongó Törökország.

Konstantinápoly, decz. 3.

Diplomácziai körökben azt az okot tarthatatlannak mondják, — a melyet a porta a második állomáshajó bebocsájtása ellen felhoz.

Török részről tudvalevőleg azt hozzák fel, hogy második állomás hajó megjelenése Konstantinápolyban a mohamedán lakósságban nagy izgalmat keltene, az őrmények pedig kedvet kapnának ujabb provokáczióra, ugy hogy ismét véres összekocczanásra vezethetnének a viszonyok.

A porta ezen állitólagos aggodalma azonban épen a mult példáiban egyenes czáfolatot nyer. Ugyanis már egy alkalommal, az orosz-török haboru ideje alatt megjelent a második állomáshajó Konstantinápolyban. Ugyan ilyen aggodalmak jutottak kifejezésre akkor is, mint most is, midőn az orosz hadsereg Konstantinápoly felé közeledett, a nélkül azonban, hogy ezeknek az aggodalmaknak tényleg alapjuk lett volna.

Továbbá bebizonyitott tény az, hogy a mohamedán nép jelenleg épen nincs annyira fanatizálva, hogy a kereszténynek elleni általános felkelés veszedelmétől tartani kellene.

Ennél fogva biztosra vehető, hogy komolyabb rendzavarások nem fordulnak elő Konstantinapolyban, miként a hatóságoknak, az óvrendszabályok alkalmazásba vétele mellett sikerült a tartományokban is a mozgalmakat elfojtani.

A második állomás hajójának Konstantinapolyba való bebocsátása különben sem alkalmas ok arra, hogy a lakosságot felizgassa.

A papok és a magyar nyelv.

Madarász József képviselő még gróf Csáky Albin volt minisztert meginterpellálta az iránt, hogy vannak-e mely felekezeteknél, hányan és hol olyan lelkészek, lelkészsegédek káplánok, a kik nem tudnak jól magyarul, hogy mely felekezeteknél és hol nem tartanak magyar nyelven szent beszédeket és mely felekezeteknél, hol és milyen nyelven vezetik az annyakönyveket? Erre az interpelláczióra Wlassics Gyula közoktatási miniszter e napokban adta meg a választ. A miniszter az ügy fontosságához képest a ház tagjainak tájékoztatátása czéljából az adatokról külön kimutatást terjesztett elő.

Ez adatok szerint az 1840. évi VI. törvényczikk hatálya alá tartozó anyaországi 7114 különféle felekezeti, de keresztény anyaegyház kebelében, a közszolgálati, viszonyban élő papok (lelkészek) közül 6·2% arányban 444 nem tudott jól magyarul. Ugyan azon a területen 481 zsidó anyakövi kerületben 5·3% arányban 90, jól mngyarul nem tudó rabbi volt. Az 1840 évi VI. törvényczikk által érintetlenül hagyott királyhágoutuli, s a határőrvédiki részekben, a 3275 keresztény egyház kebelében jól magyarul nem tudó pap volt 31·0% arányban 1020 és az 50 zsidó anyakönyvi kerületben 14·0% arányban 7 olyan rabi.

Egész Nagyarország területén, Horvát-Dalmát Szlavon-országok nélkül, a 10.389 keresztény anyaegyház kebelében 1464 pap nem tudott jól magyarul. A százalékos arány 14.0%. Az 531 izraelita anyakönyvi ketületben (18.3% arányban) 97 rabbinus nem tudott jól magyarul.

A római katholikus egzházi főhatóságok közül 13 mutatta ki, hogy

410 egyházban németül, 549 egyházban tótul, 61 egyházban horvátul és 105 egyházban e nyelveken vegyesen tartanak a szent beszédek;

a görög katholikus egyházi főhatoságok közül egy, tudiillik az eperjesi püspök adott határozott választ. E szerint: 36 egyházban tót, 115 egyházban rutén, és 21 egyházban vegyes nyelven tartatnak a szent beszédek; a görög keleti szerb egyházakban kivétel nélkül szerb nyelven tartatnak a szent beszédek.

Az evangélikus reformált egyházak közül 19-ben németül 3 helyen csehül, 9 helyen vegyesen két nyelven, továbbá: az ágoston hitvallásu evangélikus egyházban Magyarország erdélyi részeiben 263, Magyeroszágon 126, összesen 389 egyházakban a német, 236 egyházben a tót, 1-ben a horvát és 127 helyen e nyelveken vegyesen tartanak a szent beszédek. Végre az izraelita imaházak egyházi beszédeit illetve, 52 vámegyei és 23 városi törvényhatóságtól érkezett jelentés.

Az evengélikus reformáltak és az unitáriusok anyakönyvei kizárolag magyar nyelven vezették, hasonlóképpen kizórolag magyar volt az anyakönyvek nyelve a váczi, az egria szatmári, a kalocsai, a nagyváradi és e pan, nonhalmi római katholikus egyházmegyében, más, további 8 romai katholikus egyházmegyei területén 616 helyen latin nyelven vezettettek az anyakönyvek. A görögkatholikus és görög-keletiek általában a nép nyelvén vezették anyakönyveiket, a mig az 5 ágostai hitvallásu evangélikus egyházkerület közöl az anyaországi 4 kerület kimutatott 2 német, 63 tót és 2 latin nyelvü anyakönyvet, 3 egyházkerület itt is magyar. Az erdélyrészi ötödik kerületben 263 evangelikus anyaegyház nem magyan. Zzidó anyakönyvi kerület volt hazánkba 531. Közülők csupán 13-ban volt az anyakönyv nyelve német.

Törvényhatósági élet.

Dicsőszentmárton, decz. 3.

Kis-Küküllő vármegyének deczember 3-án rendkivüli közgyülése volt. A Sándor János főispán elnöklete alatt megtartott gyülésen a vidéki bizottsági tagok is nagyon szép számmal jelentek meg. A régi gárdának nem egy tisztes ősz alakját lehetett ott látni.

E gyülésen vétettek számba a november 4-én megválasztott uj megyebizottsági tagok.

A következő hat évre megválasztattak megyebizottsági tagoknak: a dicsőszentmártoni kerületben Benkő János, Csató Gábor, Engi Mózes, Gollián Döme, Gyalui József, Horváth Ákos, Horváth Lajos, Jeney Jenő, Kerekes Gábor, Kalucz Simon, Mákávé Jakab, Móre Domokos, Pataky Sándor, Sándor Pál, Szabó Sándor és Vajda Ákos. A bonyhai kerületben: Binder István, Felszegi Sándor, Gálfalvi István, Kovács Elek, Lázár Ádám, Májui György, Pásztohy Domokos, Szathmári Gyula, Szathmári István, Székely Samu és Szőnyi Árpád. A hosszuaszóiban: Dokolin Fülöp, Petrucz Sándor, Horzsa János, Litta Stefán, Bényi József, Farkas Gyula, Gvidó Béla, Sill Márton, Vachsman Sámuel, Elek László, Ignácz László és Schlosser János. A balavásáriban: Derzsi János, Pokornyi Béla, Pintér Gábor, ifj. Ujvárosy Lajos, Szántner János, br. Bornemissza János, Zöld István, Hártmán Márton és Ács Ferencz. Az erzsébetvárosiban: Antalfi Manó, Gorove Lajos, Rosnyai János, Bokros Emil, Kovácsy Albert, Schuszter Rezső és Török Ferencz.

Az alispánnak H. Gál Domokosnak a községi faiskoláról, a közutak mellékeinek befásitásáról, valamint a pásztorokról nagy gonddal kigolgozott szabályrendeleti tervezete az állandó választmány által javasolt némi módositásokkal elfogadtatott.

Élénk vita tárgya volt Kis-Cserged községnek a tulajdonát képező regále kártala-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

nitási tőkéjének az ottani gör. kath. egyház javára leendő átengedését kimondó határozata, melyet a közgyülés ismételten azért nem hagyott helyben, mert ez a kis román ajku község szükségleteit most is csak nagy potadóval birja fedezni.

A vita szépen fejlődött a vármegyei regalenak bérletbeadásánál. Minthogy a megye területén egy olyan vármegyei lakókból alakult társaság tett ajánlatot, mely a megyének 10,000 forint tiszta hasznot igér az eddigi árhoz mérten, a beható érdekes tanácskozás, vitatkozás, — a közgyülés tekintettel arra, hogy e társaság azt is felajánlotta, — hogy bort a mig abból tart kizárólag a vármegye területéről fogja beszedni, alispán megbizatott, hogy ajánlattevőkkel folytasson tárgyalást s a megyei lakósság érdekeinek kizárólagos tekintetbe vételével a szerződést ez előnyös ajánlattétellel esetleg kösse is meg.

Élénk helyesléssel fogadta a közgyülés gróf Haller Jenő és társai törvényhatósági bizottsági tagoknak a Kis-küküllővölgyi h. é. vasut létesitése ügyének a kormány előtt küldöttség által leendő támogatása iránt benyujtott inditványa.

Ez inditványt a közgyülés egyhangulag fógadta el s határozatilag kimondotta, hogy az összes bizottsági tagokból önként jelentkező küldöttséggel fogja a kormány támogatását kérni. E küldöttség menesztése azért is helyes, mert politikai pártállás nélkül fogja dokumentálni a vármegye közönsége, hogy a kisküküllővölgyi vasutat nem magánérdek, mely a viczinális vasutaknak mostanában árnyoldala kezd lenni, hanem rég érzett szükség, az egész vonzalmak valódi érdeke kivánja.

d.

Levél.

Iskolabezarás. — A brassói főreáliskola.

Brassó, decz. 3.

Megirtam e lapok idei 273. számában Onitiu itteni gör. kel. középisk. igazgatóval a Circu testvérek könyvkereskedésében a gör. kel. gymnasium bezárása ügyében folytatott beszélgetésemet és nevezett igazgatónak a bezárás felől nyilvánitott véleményét. A helybeli hivatalos magyar lap ez évi 140. számában e beszélgetés felől igy tájékoztatja, illetőleg bolonditja olvasóit, kik iránt semmi tisztelettel nem viseltetik.

„Iskolabezárás.“ Az Ellenzék 273. számában Koós Ferencz kir. tanácsos, nyug. tanfelügyelő tiltakozik (?) az oláh gymnasium bezárása ellen. A kormány ennek következtében nem fogja a nevezett iskola bezárását elhatározni. Koós Ferencz kir. tanácsos, ny. tanfelügyelő bizonyára jobban szeretné, ha a helybeli főreáliskolát zárnák be. Igy a „Rewolver Journálok“ szoktak ferditeni, de tisztességes magyar lap s ha.

Egyetlen szóval sem tiltakoztam az itteni gör. kel. gymnasium bezárása ellen. — Ilyesmit csakis Moór Gyula titkos szerkesztő és főesperes olvasott ki tudósitásomból. Ehez nincs semmi szavam, mert tőle rágalmaztatni senkinek sem válik szégyenére, csakis neki.

De jobb szeretném Moór ur szerint az itteni állami főreáliskolát bezáratni, folytatja és végzi a főesperes ur. Ehez már van pár szavam, nem a főesperes és titkos szerkesztőért, hanem az itteni áll. főreáliskola érdekében. Nem vetettem fel a kérdést, hanem a titkos szerkesztő és igy jogomban áll egyetmást elmondani erről az áll. főreáliskoláról, melynek bezáratása soha sem fordult meg eszemben.

A brassói áll. főreáliskola alapitásának főtényezője Bethlen András gróf, volt brassómegyei főispánsága korában. — Engem is megkérdezett, hogy miképen vélekedem e dolog felől. Nyiltan megmondtam, hogy miután Brassóban van már áll. polg. fiu iskola és e felett áll a kereskedelmi iskola, Hosszufaluban áll. f. nép és áll. faragó iskola, — attól tartok, hogy az állami főreáliskola nem fog elegendő tanulót kapni. Csak egy módját látom ennek és ez az, hogy ha már minden áron főreáliskolát óhajt Brassóban: ebben az esetben a székelyudvarhelyi főreáliskolát kellene áthozni, mint történt Gy.-Szentmiklósról Dévára.

A gróf ur megbizott, hogy készitsek ily értelemben emlékiratot és ezt terjesszem be hozzá. Megtettem 1882-ben. Ezen emlékirat saját kezemmel irt eredeti példányát meglehet ma is találni a tanf. irattárban. — 1883. tavaszán Budapesten járva, megkérdeztem Szász Károly m. tanácsost, hogy hogyan áll a brassói áll. reáliskola ügye? Tudtomra adta, hogy az udvarhelyi főreált semmiesetre sem helyezik át Brassóba. 1883. telén egy miniszteri tanácsos fordult meg Brassóban, s magyarázgatta, hogy mimódon gondolja ő a brassói áll. főreáliskola négy felső osztályát az itteni szász és oláh alreáliskolákból is benépesitni. A nemzetiségi torzsalkodás még élesebb volt itt akkor mint ma és én nem biztattam.

1885. nyarán betoppant hozzám Rombauer Emil és tudatta, hogy ő ki van nevezve igazgatónak a brassói áll. főreáliskolához. A legszivesebben fogadtam és segitségére voltam, hogy alkalmas isk. helyiséget találhasson, 1885 september 1-én egyszerre három áll. középiskolát kaptunk u. m. áll. főrealt, áll. középkereskedelmi és áll. középfaipar iskolát. Az áll. polg. iskolát fokonként megszüntették.

„Sok lesz a jóból“ gondoltam magamban.

Néhány, év mulva, felhivást kaptam Trefort minisztertől, tegyek jelentést, hogy mi az oka annak, hogy a brassói áll. főreáliskola nem népesedik. Jelentettem, hogy a négy felső osztály még sokáig néptelen fog lenni, mert Brassóban sok a középiskola s bár pompás épületet kapott az áll. főreáliskola, tekintve, hogy sepsi-szentgyörgyön is teljes középiskola szervezése van folyamatban, a brassói áll. főreáliskolának benépesitését még sok ideig nem lehet remélleni. Elhibázott lépésnek jelentettem ki azt is, hogy a brassói áll. főreáliskolát kombináczióba hozták az épen azon időben szervezett magyar ág. ev. esperességgel, melynek élére épen az áll. főreálisk. igazgatóját állitották, a mivel aztán a szászokat derekasan elidegenitették az áll. főreáliskolától. Nem volt elég ez a botlás, hanem még a többi tanárok is mind Felsőmagyarországról és Dunántulról lettek kinevezve, de az erdélyi részekből talán egyetlen egy sem. Nem az áll. főrealiskola hanem a magyar ág. ev. esperesség érdeke lebegett szem előtt. Innen van, hogy a főrealiskola többi tanára is nagyobb számban ág. evang. bitüek voltak. Szaporitani igyekeztek Brassóban az ág. ev. magyar értelmiség számát a reáliskola benépesitése pedig évről évre gyengén gyarapodott. Csak Rombauer igazgató tudná megmondani, hogy hányszor volt felhiva arra, hogy a vezetése alatt álló áll. főreáliskola kevés létszámát indokolja.

Ime egy kis kimutatás a helybeli középiskolák létszámáról a mult 1894—5 tanévtől a 4 felső osztályban:

Állami főreáliskolában	32
Róm. katn. gymn.	160
Ág. evang. szász gimn.	162
Görög keleti	119
Az alsó négy osztályban:	
Áll. főreál	130
Róm. kath.	142
Ág. ev. szász	174
Gör. kel.	194
Teljes létszám.	
Az áll. főreál 8 osztályában	162
A róm. kath.	202
Az ág. ev. szász	334
A gör. kel. g.	323

A főreáliskola 1885-től az alapitásától 1894 ig csak 159-re felvinni a tanulók létszámát.

Mi lesz sorsa ebben a versenyben a brassói áll. főreáliskolának, ki tudná ezt megmondani? Tény az, hogy most a négy középiskola között a legnéptelenebb, de legfiatalabb is. Távol legyen tőlem az a rágalom, mintha szeretném azt az áll. főiskolát bezáratni. Egyet azonban igazán szeretnék megérni t. i., hogy kapna ez az áll. főreáliskola egy tősgyökeres magyar igazgatót.

Koos Ferencz,
kir. tanácsos.

Tanitói közgyülés.

M.-Vásárhely, decz. 4.

A Maros-Torda vármegyei tanitói testület decz. hó 4-én élénk érdeklődés mellett tartotta meg évi közgyülését, a mes lyen jelen voltak a tanitókon kivül Deák Lajos kir. tanfelügyelő, Lénárt József ev. ref. esperes, tiszteletbeli elnök, Dósa Elek alispán, Vass Tamás ev. ref. első pap, Csontos Olivér ügyvéd, megyei tiszti ügyész, Bálint Dénes stb. A gyülés megnyitása előtt a községi leányiskolában Gesztessy Ilona marosvásárhelyi tanitónő sikerült tanitást tartott, a történelemből.

A gyülést Lakatos Sámuel elnök délelőtt 9 órakor nyitotta meg, a vármegyeház nagytermében, beszédében hosszasabban értekezvén a régi irásról, mely tudományos szinvonalon álló értekezést, a gyülés jegyzőkönyvre iktatni határozta.

Ezután Pallós Albert inditványára a tanitói testület Vlassits Gyula kultuszminiszterhez üdvözlő táviratot intézett.

Szentgyörgyi Dénes inditványára, a gyülés jegyzőkönyvében örökitette meg a tanfelügyelőt, Deák Lajost ért kitüntetést, ki tudvalevőleg a folyó évben királyi tanácsosi czimet nyert.

Majd Gönczi János titkár olvasta föl tartalmas jelentését, melyből kiemeljük a következőket:

Az elnökség kinyomatta másodszor is Marostordamegye földrajzát térképpel együtt, a testület részt vesz az ezredéves kiállitáson, 1896-ban a millenium megünneplésére diszközgyülést tart s ez alkalomra meg iratja Marostordamegye tanügyi történetét, kiadja III ik évkönyvét A diszközgyülés tárgyai a következők: 1. Ének. 2. Elnöki megnyitó. 3. Ünnepi beszéd. 4. A tantestület történetének bemutatása. 5. Szavalat. 6. Ének.

A tárgysorozat 4-ik pontja alatt Szentgyörgyi Dénes marosvásárhelyi községi tanitó olvasta föl „dr. Felméri Lajos tiszteletbeli tag emlékezete“ czimmel igen érdekesen megirt munkáját, a melyet az évkönyvben fognak kinyomatni.

Az inditványok során Pallos Albert inditványára kimondta a közgyülés, hogy a tanitói gyülések alkalmával jövőre programmba veszi egy-egy iskola történetének ismertetését és pedig azon iskoláét, a hol a tanitói gyülések tartatni fognak s igy sorba összegyüjti s végre egy nagy munkába foglaltatja a megye tanügyének egészen részletes és megbizható adatokat tartalmazó történetét.

Ugyancsak Pallós inditványára mozgalmat indit a testület az iránt, hogy a tanitónői és óvónői képezdéknél az általánosan kötelező fölvételi vizsgálatok megfelelő előképzettség kimutatása mellett, törültessenek.

A gyülés délután két órakor ért véget, a mikor a jelenlevők közebédre jettek össze, hol a nap hőseinek éltetése közben kedélyesen telt el egy pár óra.

Előfizetési felhivás.

Midőn „Jóslat“ czimü öt felvonás s drámai költeményemet a nyilvánosság elé bocsátom, nem azon szándékból teszem, hogy általa dus jövedelmet vegyek be: rám férne ugyan, de ily hiábavaló remény nem sarkal, sőt mostoha irodalmi viszonyaink közt többre nem számithatók, mint a puszta kiadási költségek megtérülésére; hanem teszem azért, mert meg vagyok győződve, mint megvoltam ezelőtt tizenyolcz évvel, midőn e munkámat bevégeztem, kár lenne, hogy kéziratban maradjon!

Nagy összeköttetéseim nincsenek, kiadót nem kerestem: magam leszek munkám kiadója.

„Jóslat“ czimü öt felvonásos drámai költeményem jámbusokban van irva.

Tárgya; a cyrusi mondakör. A méd fönségnek a persákra való átszállása.

A persa és magyar nemzet közt vérszerinti atyafiságot sejtettem; azért szeretettel dolgoztam e müvemen.

Előfizetési ára füzetenként 1 frt osztr ért. Tiz előfizető után egy tiszteletpéldánynyal szolgálok.

A mü megjelen 1896. február végén. Az előfizetéseket kérem Rédiger Géza lelkész czimen Szabédra küldeni. Utolsó posta: Mezőrücs.

A mü Marosvásárhelyt, az Imreh Sándor által vezetett ev. ref. kollegiumi jóhirnevü nyomdából fog kikerülni.

Szabéd, 1895 október 25-én.

Rédiger Géza.*)

Felhivás előfizetésre.

Ez év utolsó hónapjára nyitottunk előfizetést.

Kérjük azokat az előfizetőinket, kiknek előfizetésük a mult hóval lejárt, sziveskedjenek azt megujitani.

Előfizetési feltételeink:

Negyedévre . . .	**4 frt.**
Egy hóra	**1 frt 50 kr.**

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, deczember 5

— **Dr. Wlassits Gyula** vallás és közokt. miniszter, a mint értesülünk, vagy folyó hó 17-én tul, azaz 18. és 19-én még az ifjuság eloszlása előtt, vagy január 7 én tul, az ifjuság visszajövetele után érkezik Kolozsvárra a Promocio sub auspiciis regis szertartására, mely a városi vigadóban nagy diszszel fog végbe menni.

*) Lapunk munkatársának — ki hivatott tehetség — e munkáját olvasóink figyelmébe ajánljuk. — Szerk.

— **Egyetemünk bölcsészeti tanszékének betöltése.** Mint ujabban értesülünk dr. Szász Béla nyugdijaztatásával a kolozsvári egyetem bölcsészeti tanszékére, a mint halljuk, semmiféle Rácz szóban nincs, mert a bölcsészeti kar több mint egy hónappal ezelőtt meghivta Böhm Károlyt, a Philos. Szemle megalapitóját, az „Ember és Világa“ nagy bölcsészeti munka irójá, — a ki az egyetlen eredeti és önálló philosophus az országban, s több mint egy évtized óta Budapest egyik legjelesebb főiskolájának az evangelikus gymnasium általánosan tisztelt igazgatója.

— **Mibe kerül Kolozsvárnak a köztisztaság?** Két köztisztasági felügyelőnek napidij fejében á 1 frt 50 kr. 1095 frt. 2. Tizenhat rendes utczaseprőnek egész évre egynek havi 20 frt fizetést számitva 3840 frt. Tizennégy kerületi utczaseprőnek 6 hóra egynek havi 18 frt. 1512 4. Kaszárnya szemétdombra hordás bérében 102 5. Vámhivatalnak a vámterek seprésére 70 6. Vámhivatali főnöknek a vámtereken összesepert szemét elhordására 840 7. Az utczák sepertetésére és a hó eltakaritására 4000 8. Az utczák és terek öntözésére 5000 9. A magántelkekről és középületekből a szeméthordásra 12000 10. Kocsis fizetése a 288 frt. 576 11. Szekerek és lovak fenntartása 400 12. Előre nem látható rendkivüli kiadásokra 1000 Összesen 30165 frt.

— **Mibe kerülnek a hivatalok?** Kolozsvár város hivatalnokainak a következő évi összeget fizeti a) Tanács 17950 frt. b) Árvaszék 6930 c) Rendőrség 21283 d) Adóhivatal 923[illegible] e) Községi osztály 18322 frt 50 kr. f) Községi biróság 2095 g) Egészségügyi osztály 3672 h. Anyakönyvi hivatal Összesen 84232 frt. 50 kr.

— **Mibe került** Kolozsvárnak a sötétség? Kolozsvár város tanácsa a következő évi összeggel igyekszik eloszlatni a város területén a sötétséget: a) gázvilágitás. 1173[illegible] b) Petroleumvilágitás. 4336 Lámpafelügyi fizetése 300 Tizenkét lámpagyujtó fizetése 134.16 2280 72 kr. Egy lámpagyujtó fizetése 67 frt. 8 kr. Összesen 18720 frt 80 kr.

— **Városi képviselők köre** f. hó 6-án (pénteken) délután 4 órakor az iparos-egyesület főtéri palotája közgyülési termében ülést tart. Tárgy: a városi tisztviselők és alkalmazottak lakbér ügyének rendezése, a költségvetésbe évi 14.000 frt fölvétele által. Az ügy fontosságára és a beható megvitatás szükségére való tekintettel, kérjük a kör t. tagjait, hogy az ülésre pontosan megjelenni sziveskedjenek. Kolozsvárt, 1895. decz. 5-én Dobál Antal elnök, Sándor József jegyző.

— **Villamos világitás.** A kolozsvári sétatéri jégpályán ma este villamos világitás és katona-zene mellett fog folyni a korcsolyázás. A jég pompásan elő van készitve s miután az idő is megfelelő a sportkedvelőkre nézve kellemes mulatság van kilátásban. A villamos lámpákat már d. u. 5 órakor felgyujtják s tartani fog a mulatság a szinházba menetel idejéig.

— **Az Erdélyi Muzeum-Egylet** orvos-természettudományi szakosztályának folyó 1895. évi deczember hó 6-dik napján d. u. 5 órakor az élettani intézet helyiségében orvosi szakülést tart.

— **Kötőke.** Az ág. hitv. ev. nőegylet szombaton este Stojanovics Györgyné lakásán (Pusztа- és Wesselényi-utczák sarka, szemben az uj tanitónőképezdével) kötőkét tart, a melyre az érdeklődők ezennel meghivatnak.

— **Teaestély.** A külmagyar-utczai kórház javára január 11-én a „New-York“ szálloda disztermében s első emeleti helyiségei-

AZ „ELLENZÉK“ TÁRCZÁJA.

1895. Deczember 5.

Az Agáta férje.

— **Craik aszonytól.** —

Angolból.

XXI.

Az „Ellenzék“ számára forditotta: **Amica**

(Folytatás.) (81)

Ez nagyon halk válasz volt, inkább sóhaj és semmi egyébb.

— Es az a dolog, a mire maga hivta fel legelőször a figyelmemet kielégitőleg végződött, — folytatá Duk megelégedéssel dörzsölve a kezeit, Annyi bizonyos, hogy kockáztatás volt, de ő érte történt. És a gyermekeim azért nem lesznek szegényebbek

— Nem, — mormogta Anna magában.

— És gondolja el, hogy milyen képviselőválasztásunk lesz! Az ő szónoklataival Trenchard mellett, az ő csodálatos érveivel a szabad ipar mellett és a farmereknek mindent elmond a kanadai gabonáról! Oh, az pompás lesz!

— Miről beszélnek maguk? — kérdé Agáta, a ki nem sokat értett a beszédjükből. Ha nem titok, engedjék, hogy én is halljam.

— Nem, ez nem titok, — mondá Anna feléje fordulva, tisztán és nyugodtan beszélve és nem ugy, mintegy nagyon gyenge beteg ember. Harper Brián haza jön.

Agáta tapsolt örömében.

Midőn a kocsiról leszállottak és a vendéglőben teát rendeltek, Anna erősnek látszott. Azt mondta, hogy a tengeri levegő hozta életre és a nyitott ablaknál állva a tengerre nézett. Agáta azt gondolta, hogy az Anna kedves arczát soha sem látta ilyen szépnek, a milyen most volt.

Teázás után, mely étkezésen Dugdále ur nem jelent meg, olyan tény, a mi felett senki sem csodálkozott, miután saját kényekedve szerint ögyeleghetett Weymonthban, mert nem volt ott Harri, hogy nyakon csipje és eszébe juttassa, hogy olyan földi szükségletek is vannak, mint az evés és iváś — teázás után Anna és Harperné az ablak mellé ültek.

Csak egy vendéglői ablak volt, az üvegtáblák nevekkel beirva és az eszplanádra nézve egy közönséges vendéglői nappali szobát világitott meg. De azért kellemes ülőhely volt és csendes, mert a város a téli időszak közeledtevel majdnem üres volt. Az apály által lesimult öböl kristályként feküdt az ég alatt a lenyugvó nap búcsufénye a holdvilággal vegyült össze.

Most Agáta is merészelt a tengerre nézni. Sajátságos érdeklődéssel szemlélte azt a látványt, mely eddig oly ismeretlen volt előtte, gyermekes örömmel nézte, a mint a holdsugarak nagy fehér karjai mind messzebb-messzebb nyultak át a vizen, annak hullámait olvasztott ezüstté változtatva és a rajta keresztül sikló kis csolnakokat kisértetiessé téve.

Később vándorló muzsikusok csoportja ment arra, tisztességesen játszva, a hogy a német utczai muzsikusok szoktak.

— Ez a kép egy szinpadi jelenethez hasonlit, — mondá nevetve Agáta. És Annát is megakarta nevettetni.

De a holdvilágban nem láthatta jól az arczát, azonban nem szerette, hogy az olyan csendesen és hallgatagon ült.

— Igen, olyan mint egy szindarab a „Herz, mein Herz!“ szerenáddal. Milyen kedves régi dal!

— Egykor én is szoktam volt ezt énekelni.

És Agáta a hangjával kezdte kisérni a zenét.

— Nem, nem tudom azt most énekelni, — folytatá. Inkább tudnék sirni.

— Miért? Olyan bánatos vagy?

— Nem, — oly boldog. De minden oly különös, nagyon különös!

Valery kisasszonyhoz huzódott, karjaival átölelte annak a derekát és a fejét bátortalanul a vállára hajtotta. Anna még közelebb huzta magához es gyöngédebb modorral, mint mások iránt viseltetett. Harper Agáta ez este nagyon közel látszott a szivéhez lenni.

A „Herz, mein Herz“ csendesen halt el a távolban; csak az öböl tündöklését látták és a holdat, a mint Portland sziget felett mind magossabra, magossabbra emelkedett.

Végre Anna megszólalt, azon félig tréfás, féli gyöngéd beczéztetések között, melyek oly becsesek voltak Agáta előtt, a ki soha sem érezte, hogy mi volt az, az anya karjaiban nyugodtan és biztosan feküdni; de azt képzelte, hogy a mostanihoz hasonló érzés lehetett.

— Agáta, gyermekem, hiszed, hogy én szeretlek?

— Nem tudom megmondani. Talán nem, mert nem vagyok elég jó, hogy szeretetét megérdemeljem.

— Tudod-e, hogy mi volt az a miért először megszerettelek?

— Nem tudom — de talán a férjemért.

Anna nem válaszolt; és a férje nevének az emlitése olyan fájdalmas gondolatokat költött fel Agátában, hogy hosszas ideig hallgatott.

— Agáta, elmondjak neked egy történetet?

— Akár mit — akár mit, hogy a gondolkozástól visszatartson.

— Ha ezt teszem, ez olyan történet a mit nem szabad elmondani senkinek, Náthánaélt kivéve, mert a férj és feleség között nem akarok titkot csinálni.

— Ah, ez helyes. Bár ő is igy gondolkozott volna!

— Édes, mit mondtál!

— Semmit! Semmit a mi fontossággal birna.

Ne ügyeljen reám, Folytassa.

— Ez olyan történet, a mit helyesnek és jónak tartok veled közleni. Egy kevés ideig — nem nagyon hosszasan, mind a kettőtöknek titokban kell azt tartani.

A mint beszélt hideg borzongás futott végig az Anna testén. Vajjon a halandóságtól való önkénytelen félelem volt-e az, a halhatatlanság látványa előtt?

Azután rövid idő mulva a szokott édes hangján kezdett beszélni, — de talán egy árnyalattal komolyabban.

— Egykor régenten élt két jó barát, azt mondhatnám, hogy három, de a harmadik kevésbbé volt bizalmas, mint a másik kettő. Valami történt — sokkal régebben volt, mint hogy most jelentőséggel birna, hogy az mi volt, — a mi a kettő között az idősebbiket megharagitotta legkedvesebb barátjára, és a másikra. Hirtelen elment — azt irva a barátjának, hogy a következő nap hajóra száll, és örökre itt hagyja Angliát.

— Azt rosszul tette! kiáltá Agáta. A barátságban nem volna szabad szenvedélyesnek és méltánytalannak lenni. Ez a nagy hiba volt.

— Csitt! te nem tudod a körülményeket; te nem itélheted meg, — válaszolá Anna. A barátnéja a ki becsülte ötet, és tudta, hogy távozása minő fájdalmat okozna sokaknak, meg akarta akadályozni a távozását. — Es ő —

— Tehát asszony volt?

— Igen.

— Es ők csak barátok voltak?

— Barátok voltak, — ismételte Anna, olyan hangon, a mi értésére adta Agátának hogy erről kérdezösködni nem volt joga.

— Ez a barátja nem tudta, hogy ő mennyire szerette őtet egész addig, mig éppen elmenetele után az utólsó levelét irta hozzá. Ezt megkapva, rögtön utána ment a mit joga volt tenni — utána ment az általa emlitett helyre, egy kikötőbe, honnét indulni akart. Midőn odaérkezet a hajó már felhuzta a horgonyt s a nyilt tengeren utra készen állt.

Ő látta — az a hajó volt az az öböl közepén melyen a barátja utazott.

— Az öbölben! Tehát itt —

— Édesem hallgan egy kevés ideig — én nem tudok hosszasan beszélni.

Viharos nap volt, és kevés csolnak akart kimenni. Azonban, volt a parton egy asszony a ki szintén a hajóhoz akart menni. Kettőjüknek sikerül egy csolnakot fogadni, és elindultak — az a lady, akiről beszélek, és az az asszony egy kis leánykájával.

Agáta fájdalmas mohósággal hallgatta. Az a kis leány nem a saját gyermeke volt annak az asszonynak, mert akkor nem gondolt volna olyan kevesett vele. A gyermeket a csolnak fenekére tették, ott feküdt legényke és keservesen sirt.

A lady megsajnálta, és a karjaiba vette. Még nem mentek messze a parttol, midőn a kis leány játszani kezdett és ismét boldog volt. Mig a gyermek az öléből lecsuszva játszott — a lady a hajót nézte és nem ügyelt a kis jószágra a hogy azelőtt tevé és a gyermek kiesett a csolnakból.

(Folyt. köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

ben fényes teaestélyt rendez egy nagyobb bizottság, melynek élén özv. br. Wesselényi Istvánné, gr. Rédey Stefanie és gr. Bánffy György állanak. Az estély védnökeiül városunk előkelőségeit és számos kitünőségeit társadalmi életünknek kérik fel. Az estély fényes és egyik legszebb elite mulatsága lesz az idei farsangnak.

— **A gyógyszertan** hallgatók segély és önképző köre, nev. 30-án d. u. 3 órakor tartotta második felolvasó gyülését: jelenvoltak dr Fabinyi Rudolf védnök ur és a tagok. A gyülés tárgyát Fejér Lajosnak a szinről irt dolgozata képezte, melyet Markovits Miksa olvasott fel. A sikerült felolvasást a hallgatóság megélyenezte, a véénök ur pedig elinmerését fejezte ki.

— **A hirlapirói értekezlet,** mint már emlitettük, vasárnap decz. 8-án fog megtartatni Budapesten az „Otthon“ helyiségeiben (Erzsébet-körut 9 sz. Newyork-palota II. em.) Az „Otthon“ választmánya decz. 3-án tárgyalván a nagyváradi hirlapirói értekezlet elnökségének kérelmét a helyiségek átengedése iránt, Rákosi Jenő az „Otthon“ elnöke ma értesitette Hindy Arpádot a nagyváradi értekezlet elnökét, hogy az „Otthon“ szives készséggel engedi át helyiségeit az egész napra ezenkivül pedig a társas érintkezés előmozditása végett jónak látta, hogy vasárnap decz. 8-ikán este társas vacsora legyen az „Otthon“-ban. Továbbá jelenti azt is, hogy a a budapesti hirlapirók készségesen részt vesznek a tanácskozásban.

A vidéki hirlapirók a millenáris kiállitás igazgatóságának szives meghivása folytán vasárnap délelőtt a kiállitás megtekintésével ldsznek elfoglalva, s ebédre ugyancsak a kiállitási igazgatóságnak vendégei. A hirlapirói értekezlet megtartása az „Otthon“-ban délután 5 órára van kitüzve, a mire figyelmeztetjük t. vidéki kollegáinkat.

— **Az erdélyi irodalmi Társaság** e hó 8-án, vasárnap délelőtt 11 órakkor a városháza közgyülési termében felolvasó ülést tart. A felolvasások rendje a következő: 1. Széchy Lorenz Jozefin r. tag: Felolvasás (székfoglaló.) 2. Szász Béla r. tag: Longfellow forditások. 3. Kovács Dezső (vendég);Elbeszélés. 4. Szász Gerő: Költemények.

— **Tanacsbeliek fizetése.** Kolozsvár város tanácsbeliei a következő fizetéseket elveszik a) Tanács: Polgármeste 2500 frt Müködési pótlék 500. Három tanácsos, egyénként 1600 frttal. Első tanácsosnak, ki egyuttalpolgármesteri h.-tos 200 frt, összesen 4800 frt M. P. 200 Főjegyző 1400 frt I-ső aljegyző. 1000 frt III ik aljegyző 800 frt. Levéltárnok 800 frt Iktató 700 frt Kiadó 700 frt Két I-ső oszt irnok a 600 frt 1200 Két II-od oszt. irnok á 500 frt 1000 frt Hat dijnok á 365 frt 2190 frt Egy dijnok a főispáni irodában 160 frt összesen 17250 M. P. 700 frt. b. Árvaszék: 13. Elnök, mint második tanácsnok 1600 m. p. 100 frt. 14. Két árvaszéki ülnök á. 1200 frt. Együt 2400 frt. 15. Közgyám 800 frt. 16. Árvaszéki jegyző 700 frt. 17. Egy I-ső osztályu irnok 600 frt. 18. Két dijnok a 365 frt. Együtt 730 Összesen 6830 m. p. 100 frt. c) Rendőrség: 19. Főkapitány 180 m. p. 200 frt. 20. Négy alkapitány egyenként 1000 frt. fizetéssel. Együtt 4000 frt. Összesen 5800 m. p. 200 forint.

— **Állatok védelme.** Dr. Széchy Károlyné Lorenz Josephine gondos és érdekességre törekvő szerkesztésében megjelent a 4-ik füzet is, mely azt bizonyitja, hogy mig közleményeiben valóban változatos és csiszolt, addig hatása is mindinkább szélesebb körben növekedik. A negyedik füzet érdekes közleményeit Cs. Pap József szép dolgozata nyitja meg „Az agár“, Dante „Isteni szinjátékában“ czimmel. Petőfi Sándor „Farkasok dalát“ hozza második helyen. Az állatvédelem tizparancsolata után „Állataink télen“ czimmel Széchy Károlyné ad hasznos tanácsokat és ugyancsak ő forditásában Brehm czikke „A csimpánz“ előzi meg az állatvédelemről szóló gondolatokat. Pósa Lajos „Ne csapkodd a lovat“ czimü szép költeménye, hirek, hasznos tudnivalók és egyesületi rész zárják be a kitünő füzetet. A jövő számban Rencz Jánostól hoz az „Á. V.“ egy nagyobb essayt, mely a Vörösmarty-ban keresi az állatok szerepét. Ajánljuk a nemes vállalatot olvasóink figyelmébe.

— **Felolvasások.** A szombaton tartandó II. Dorottya felolvasás nem a református theologiai fakultás disztermében, hanem a városház nagytermében lesz. Ez alkalommal Sz. Széchy Károlyné Lorenz Josefine a jeles irónő olvas fel, ki különben vasárnap d. e. egy másik felolvasást is fog tartani, melylyel az Irodalmi Társaságban r. tagsági helyét elfoglalja. Felolvasásának tárgya, miután megválasztása kiváló becsü utleirásai alapján történt, alkalmasint olaszországi tartózkodásainak emlékeiből lesz meritve.

— **Vallásos felolvasás.** Az ev. r. th. fakultás disztermében, mint előre jeleztük decz. 6-án dr. Kecskeméthy István theol. tanár tartott felolvasást a Farizeusokról. Felolvasása minden várakozást felül mult, mert mig egyrészről érdekes festései, s a mai társadalmi életből vett ötletei a közönséget folyamos derültségben tartották, másfelől értelmezése mélységes tudásra vall. Felt üntheti kortünk köztudatának farizeusát szemben a zsidó nemzet történetében megjelenő nemes eszmékért lángoló farizeussal. Majd elmondja, miért ölték meg őket később a törvény beli, s miként sujtotta le a szivnélküli törvénytudót Jézus, a szeretetet és tökéletesedést tevén erkölcsi maximává. A felolvasást Molnár Lőrincz püspöki titkár nyitotta meg, Kenessey Béla theol. igazgató zárta be, magasan szárnyaló, buzgó imával. A jövő szerdán Nagy Károly theol. tanár olvas fel. Vasárnap pedig vallásos összejövetel lesz.

— **Javitó érettségi vizsgálat.** Az erdélyi ev. ref. egyházkerület fennhatósága alatt álló főgymnáziumok növendékeinek javitóérettségi vizsgálata Kolozsvárt az ev. ref. főgymnáziumban lesz decz. 21-én d. e. 8 órától kezdve. Felszólitom az érdekelteket, hogy jelentkezzenek az igazgatóságnál decz. 15-ig. Dr. Török István, igazgató.

— **Meghivó.** Az Erdélyrészi Méhészegylet f. hó 7-én (szombaton) d. u. 6 órakor az Erdélyi Gazdasági Egylet hivatalos helyiségében gyakorlati előadással egybekötött rendes gyülést tart, melyre az egylet tiszteletbeli-, választmányi-, alapitó- és rendes tagjait tisztelettel meghivja az elnökség.

— **Tanárjelölés a kolozsvári egyetemen.** A kolozsvári Ferencz-József tudomány-egyetemen betöltendő klasszika-filológiai tanszékre, mint értesülünk, a filozófiai kar már megtette javaslatát, Első helyen ajánlotta kinevezésre dr. Csengeri János budapesti egyetemi magántanárt, másodsorban dr. Némethy Gézát és harmadik helyen dr. Cserép Józsefet.

— **Felfüggesztett biró.** Dicső-Szentmártonba Nagy András községi birót a főszolgabiró felfüggesztette s helyébe Schneider Márton börkereskedött tette meg ideiglenes birónak. A helyettes birónak — mint D.-Szentmártonból irják ki e téren minden előképzettséget nélkülöz, annyi az egész érdeme, hogy ámbár jó hazafi, de a magyar nyelvet teljesen nem birja.

— **Lopás.** Lázár Adolf nagy-enyedi füszerkereskedő üzletében rendszeresen üzött lopást vitt véghez Kolozsvári József krasznai illetőségü szijgyártó-segéd, ki Lázár Adolf sógora Ravai N. Gyula szijgyártónál volt alkalmazásban. Kolozsvári ugyanis a szijgyártó mühely és Lázár Adolf üzlete közti ajtót használta fel ámbár az bevolt zárva és lepecsételve, melyet ál kulcscsal kinyitott és délben mig az üzlet zárva volt használta fel az alkalmat a lopásra. Azonban e hó 2-án rajta vesztett, ugyanis az ajtót sietségében nyitva felejtette mit Lázár Adolf segédje még az nap délután észrevett s kutatni kezdték az okát, a szijgyártó-segéd gyanus viselkedésével felhivta figyelmöket és gyanu alapos is volt rögtön kutatást rendeztek s csakugyan több az üzlet tulajdonát képező tárgyat találtak ruhatartójában, erre feljelentés tettek a rendőrséghez, melynek erélyes fellépése következtében bevallott mindent. Az ipsét letartóztatták és a rendőri eljárás bevezetése után átadták a járásbiróságnak.

— **A királyi ház emlékei.** A királyi ház bécsi családi könyvtárában sok érdekes emléket őriznek, de alig van ezek között érdekesebb, mint azok az albumok, a melyeknek lapjait a fiatal főherczegnők és főherczegek rajzolták meg. Poezis ömlik el e képeken s a szemlélő önkéntelen elmerül a multba es látja a mint a daliás főherczegnők és főherczegek vázlatkönyvük előtt ülve tért engedtek fantáziájoknak. Nagyon sok érdekes kép van Ferencz királytól, a ki azokat még ifju korában festette. Legnagyobbrészt vallásos legendákat választott festménye tárgyául, azonkivül délszaki tájképeket. Anna főherczegnőtől igen szép rajz egy tengeren hánykodó hajó, a mint a hullámok felcsapnak reá és az árboczokat a sirályok ellepik. Klementin főherczegnőtől leginkább aquarelleket találunk az albumban. Igen csinos az a lap, a hol egy pár galamb csendéletét festi le. — Mária Terézia királynétól is több festmény maradt emlékül; többek között egy kertben dolgozó fiatal leány. A kép alá az akkori főherczegnő kis versiket is irt, magasztalva a természetet. Egy másik kép viruló rétet ábrázol, benőve nefelejts-bokrokkal. Az égen a szétszakadó felhők közül napsugarak bukkanak elő, bearanyozva a felhők közé festett 1807. évszámot. E kép alá ez van irva: „Boru után derül az ég.“ Ezeken kivül még számos főherczegnőtől maradtak emléklapok, valamint József nádor és Ferencz Károly főherczegtől. Királyunk ifjuságából is van az egyik albumban több kép, a melyek Bécs város egyes részeit tüntetik fel.

— **Változások a nemzeti szinházban.** Ilyen jelszó alatt Müvészi lapok a következő szinházi hirt közli: Paulay igazgató halála óta a nemzeti szinházban állandó a zavar és a fejetlenség. Nem kevesebbről van most szó, mint arról, hogy báró Nopcsa kormányhiztot visszavouul s heyét a jelenlegi igazgatóval, gróf Festetich Andorral töltik be. Nopcsa távozása nem valószinütlen. A kormánybiztos ur legótóbb kénytelen-kelletlen olyan dologba keveredett, mely lovagias érzületére mindenesetre kellemetlenül hatott s csak tapintatosságra val, ha állásáról leköszön Festetich igazgató viszont igen alkalmas ember volna a kormánybiztosi vagy intendánsi állásra. Természetes, ha e kombinációk valóra válnak: ismét fölmerül az a kérdés, a melyet eddigelé megoldani nem tudtak: Ki legyen a nemzeti szinház igazgatója? S ezen kivül is számtalan kérdés eseng a megoldás után. A nemzeti szinháznak nincsen dramaturgja és nincsen főrendezője tragédiákhoz. Olyan hiányok, a melyeken okvetlenül segiteni kell.

— **Ezüst a tenger vizébe.** A legujabb vizsgálatokon alapul számitások szerint a tengerek vizébe közel 30 millió métermázsa ezüst van oldott állapotba, a mi legalább 100 milliárd forint értéknek felel meg. Ime tehat nemcsak a föld gyomra, hanem a vizek mélysége is tele van mérhetetlen kincsekkel.

— **Elegendő** egyszeri kisérlet a Vértes gyógysz.-féle Ferenczpálinkával, s meggyőződünk, hogy az nem közönséges spiritus, mint a hasonnevü forgalomban levő árúczikkek, hanem egy igazán hatásos, felfrissitő s a rosszullét legkülönbözőbb eseteiben sikerrel alkalmazott gyógyszer, mit számos elismerő levél igazol.

Szinház.

„Az ember tragédiája“ tegnap uj erővel ébredt fel a pihenhetés hosszu álmából. De megfrissült, megujult és az ujdonság ingerével hatott ismét a közönségre.

Teljesen fölösleges philosofálni, vagy kritikai méltatásokba bocsátkozni a Madách lángeszének ez alkotása felett. Minden müvelt ember ismeri, hogy miről van szó ebben az irodalmi epochában, melynek szépségét nem töri meg az idő, érdekességet nem csökkenti a megváltozott izlés, becsét nem kisebbitik a tünő esztendők, mert örök nagy igazságokat hirdet.

Ezt bizonyitotta tegnap a felemelt helyárak daczára is zsufolásig megtelt nézőtér. Szinte megvigasztal, hogy a felületesség és stréberség korszakában ennek az ideális, tartalmas és magas röptü irodalmi alkotásnak olyan rengeteg nagy publikuma volt, de azért hajlandó vagyok hinni, hogy ezt a nagy közönséget nem pusztán a Madách remek classicitása, hanem a premiere-ek látni és láttatni vágyásának hiu ingere is csábitotta. Ha tévedek, — annál jobb, de hangot kell adnom e gyanunak, mert én a szinház rendes publikumából nem sokat láttam ezen az estén.

Egészen uj közönség lepte el a nézőtért, a miből az látszik, hogy a bérlő közönség nem sietett a helyét fentartani.

De mivel a dolog jobb felét kell keresnünk, ebből csak az következik, hogy a bérlő közönség tudja, hogy majd bérletben fogja meglátni a darabot. Nem recriminálunk tehát, hanem örvendünk, hogy a közönség részéről ezt a rendkivül nagy érdeklődést tapasztaltuk s Ditrói igazgatónak köszönettel tartozunk a nemes müélvezetért. Mert Madách remekét csakugyan kiváló előadásban láttuk. A darab rendezésénél a Ditrói szakértelme, erélye és jó izlése érvényesült. Az összjátékban nem egy rakás élhetetlen áeorgást láttunk, — mint rendesen, — hanem életteljes mozgást, elevenséget.

Mintha maga a természetes élet zsibongása riadna fel a forradalmi Páris utczáin, mikor a sansculotte-ok piszkos csordája megittasul a vértől, s orditva rohan gyilkolni a szabadság és testvériség nevében. Mikor a Marseilles gyujtó hangjai megcsendülnek s a nép mámorba esik attól a csatakiáltástól, mely a forradalmi induló hangjaiból harsog feléje. Nem tudja milyen is az a szabadság, melynek kivivásáért küzd, ordit, csatangol, gyilkol és lázong, de érzi annak a gyönyörnek a részegitő mámorát, a mely lánczokat tép szét, börtönöket rombol össze, hogy zsarnokai által eltiport emberi méltóságát megboszulja.

„Fegyverre honfiak!“ Mintha a szabadság vihara zugna e hangokban. Ezt a jelenetet szebben megcsinálni alig lehetne. Nagy és imponáló tömeg volt a szinpadon jól begyakorlott zajos izgatottságban és megkapó lelkesedéssel, müvészi preczisitással vágott bele a forradalmi indulóba. És itt elismeréssel konstatáljuk, hogy a szinházi személyzetnek a forradalmi dal énekléséhen nagy segitségére volt a Kolozsvári Dalkör, a mely szintén résztvett ebben a jelenetben.

Valamennyi csoport jelenet jól volt rendezve, de a dolog természeténél fogva is a párisi forradalom a leghatásosabb s ha hozzá vesszük a kitünő rendezést ugy csak természetesnek találjuk, hogy a közönségre ez tette a legfrappánsabb hatást.

Zugó tapsok jutalmazták a személyzetet, a mely nem szünt meg addig a mig nem ismételték a végjelenetet.

Ádámot E. Kovács Gyula, Évát Hunyadi Margit asszony és Luczifert Szentgyörgyi játszták és játéka valamennyinek müvészi szinvonalon állott. Mindhárom jeles müvésze szinházunknak s e jelességükhöz méltóan oldották meg feladatukat.

Az előadás sikerét nagyban fokozták az uj diszletek, melyeket Bentheim Róbert a szinház kitünő festője készitett. Valamennyi kép uj és változatos látványt nyujtott. A keret is tehát méltó volt a kép szépségéhez.

Az előadás háromnegyed 11 óráig tartott, és a közönség mindvégig lelkes hangulattal kisérte a darabot. Az előadást ma ismétlik. (t. p.)

A közönség köréből.

Családom barátai és ismerősei, kik felejthetetlen férjem halálakor lesujtó fájdalmamban részvétük nyilvánitásával osztoztak: fogadják ez uton köszönetemet.

Kolozsvárt, 1895. évi decz. 4-én.

Özv. Incze Józsefné,
Telepy Gabriella.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék“ eredeti táviratai.)

Országgyülés.

Budapest, decz. 5.

A képviselőház mai ülésén elsősorban az indemnityről szóló törvényjavaslatot tárgyalták.

Az indemnityvel mindenekelőtt Bujanovich Sándor (nemzeti párti), Péchy Tamás (pártonkivüli), a függetlenségi párt részéről pedig Komjáthy Béla és Sima Ferencz foglalkoztak, mindannyian a javaslat ellen.

Általános érdeklődés mellett és nagy hatással szólott ezután Kossuth Ferencz, a ki kifejtette, hogy a kormány ugy kezeli a 67-iki kiegyezést, hogy az osztrákok mindig kinevetnek bennünket, mi huzzuk mindig a rövidet, de a nagy terhek vállainkon vannak. Ezért az önálló vámterületet kéri, az indemnityt pedig nem fogadja el. (Zajos helyeslés.)

A többség az indemnityt ezután általánosságban, Lukács miniszter hozzászólása után pedig részleteiben is elfogadta.

Ezután folytatták a költségvetés tárgyalását.

Az ellenzék igen számos tagja vett részt a vitában.

Az ujoncz megajánlás tételénél Thaly Kálmán függetlenségi párti képviselő beszélt nagy hatással.

Az ellenzék tetszése mellett követelte, hogy a magyar honvédség **tüzérség és müszaki csapatokkal** látassék el.

Vajay István szemrehányólag emliti fel, hogy a honvédség intéző körei semmi kegyelettel nem viseltetnek a Szt. István nap iránt, mert ezen a napon is a honvédekkel gyakorlatokat tartatnak.

Ugron Gábor mély felháborodással szól a hadseregben előforduló büntetések és kegyetlenségekről.

Azért követeli a katonai büntetőtörvények reformját. (Zajos helyeslés.)

Bolgár Ferencz a nemzeti párt részéről a honvédségnél most előforduló váratlan nyugdijazásokat hozza szóba.

Fehérváry miniszter erre ingerülten odakiált:

„Zoltán Elek **maga** kérte nyugdijazását mert **öreg** katona volt! (?)

„A honvédek képzettsége most is a régi nivón áll“.

Ezután a javaslatot elfogadták. Interpellácziót követte a szavazást.

Első interpelláló Makfalvy Géza volt, ki után Hock János interpellált a stomfai választási visszaélések miatt.

Éles szavakban itéli el, hogy főispán, alispán, egész hatóság erőszakos korteskedést visz véghez.

Délután 2 órakor Hoch még mindig beszélt.

A Justh-pártból.

Budapest, decz. 5.

A függetlenségi párt Justh-csoportja tegnap este rendkivül nagy érdeklődés mellett tartotta meg nagyfontosságu gyülését.

A pártértekezlet örömmel fogadta az Ugron-párt multkori határozatát.

Továbbá kimondta, hogy **magáévá** teszi az Ugron-párt ama határozatát is, hogy a **kormánypárttal paktálni nem szabad.**

De kijelentik, hogy ők mindig ez alapon állottak és elvárják az Ugron-párttol, hogy még az egyesülés előtt ezen határozatott érvényre emelik pártjaikban.

Ezután Justh Gyula lemondott az elnökségről s helyébe nagy lelkesedéssel Kossuth Ferenczet választották meg. Kossuth elnökválasztását megköszönő beszédében, kijelentette, hogy szivesebben látta volna Justh Gyulát az elnöki székben.

Igéri, hogy minden erejét a pártnak szenteli.

A stomfai választás.

Budapest, decz. 5.

A stomfai választás most foly. A kormánypárt minden korcsmát lefoglalt. Az ellenzékiek majd megfagynak a hidegben.

Tewfik pasa a helyzetről.

Budapest, decz. 5.

Konstantinápolyból táviratozzák: Tewfik p. külügyminiszter egy ujságiró előtt kijelentette, hogy a második hajó állomás kérdése még véglegesen eldöntve nincsen, a tárgyalás alatt van és igy Times tudósitása, hogy a minisztertanács a szultánnak erre vonatkozólag feliratot nyujtott át, valótlan. Az európai tartományok részére kiküldött bizottság feladata a nép egyes szükségleteit megtudni a kivánt reformokat valósitani, általános megnyugtatást eszközölni. A reformoknak királyi irattal nyilvásságra hozásának szándékában nem áll.

Továbbá elmondta a miniszter, hogy a felkélők Zeitunban néhány foglyot megöltek, de az ellenük való operáczió vezetését Edhem pasa átvette. A vérontásokat kerülni fogják. Hauranban a forrongás már majd nem teljesen lecsillapult. A Yemeni lázongások lokális természetüek. A Krétaiak pénzügyi kérései teljesitve vannak a kis-ázsiai villajetek kevés kivétellel közel állanak a teljes lecsendesüléshez.

Török reformok.

Budapest, decz. 5.

Konstantinápolyi távirat szerint a Kis-Ázsia tartományok részére kiküldött egyik bizottság Ezzerumban, a másik Karputban szállott ki. Az európai bizottság pénteken Scutariban kezdi megmüködését. Utasitásából ismerté vált, hogy ez a közigazgatás és pénzügyi körülmények megvizsgálására és a javitást czélzó javaslatoknak pontok szerinti megtételére vonatkozik.

A zeituni felkelőkkel folytatott tárgyalások sikertelenek maradva, fegyveres eljárás vált szükségessé.

Tegnapelőtt rendkivüli minisztertanács volt.

Uj elnök.

Budapest, decz. 5.

Berlinből táviratozzák, hogy a birodalmi gyülés Buol lovagot 229 szóval, 293 közül (58 üres volt) ismételten elnökké választotta, Köszönő beszéddel foglalta el helyét.

Főszerkesztő:
BARTHA MIKLÓS.
Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTER.*)

Az 1893. évben a szász-lónai ev. ref. egyház papi állománya üresedésben volt és annak rendén következett a papválasztás is. Vajda Ferencz, az akkori püspöki titkár is jelölve volt. Ő gyakran kiment a deszkapiaczra és az ott lévő szász-lónai embereket többször kérte, hogy őtet válasszák meg papjuknak. Az emberek nem akarták. Ő pedig nagy igéretet tett az egyház részére és becsületszavát adta, hogyha megválasztják, ezen igéretét annak idejében megadja. De mindez ideig felhivásunkra sem teljesitette az akkori igéretét és fogadását; akkor azt mondta: „a magyar ember szava kontraktus!“ De ugy látszik nem magyar, nem áll szavának. És mindezekre azt teszi hiveivel szemben, ha valamely beteg halála előtt úrvacsorával akar élni és annak rendén felkérik, hogy menne el: igéri, hogy megteszi, de csak ugy, ha a zsidótól bort vesznek, mert neki nincs. Pedig tartozik vinni, mert a dijlevélben be van irva, hogy a kenyér és borért az Úr asztalára és a nagy betegeknek tartozik a sajátjából kiszolgálni, mert azért egy darab kaszáló van adva az ő részére; mégis ezerekkel kesergeti hiveit. Rosszabb egy rosz zsidónál; nem magyar, nem áll szavával, nem méltó a tiszteletre és arra, hogy előttünk járjon, mint pap: Vajda Ferencz szász-lónai.

Jakab András Márton, Jakab János,
Albert Csatt Márton ifj., Tótszegi János,
szász-lónai lakósok.

Fogorvos
Perl József
American Dentist, Dr. of Dental Surgeri.
Betegségéből felépült és ismét személyesen rendel d. e. 9—12, d. u. 2—5-ig.
2—3

*) E rovat alatti közleményekért semmi felelősséget nem vállal a Szerk.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școala - BCU Cluj-Napoca.

HIRDETÉSEK.

Sz. **6072**—1895. 851. (2—3)

Pályázati hirdetmény.

Az ujonnan rendszeresitett székelyói körjegyzőségbeni egyik **segédjegyzői állomásra** ujabbi pályázat nyittatik.

Ezen segédjegyzői javadalmazás áll: 300 frt évi fizetés, 80 frt lakbér, 120 frt utazási átalányból; ez utóbbi dijért köteles az anyakönyvi kerülethez tartozó községekben az anyakönyv vezetése czéljából hetenkint kétszer kiszállani.

Pályázni kivánókat felhivom, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 6. §-ban foglalt képességi bizonyitványnyal, erkölcsi bizonyitványnyal, az eddigi alkalmazást igazoló főszolgabirói bizonyitványnyal, valamint a magyar és román nyelv tökéletes birását igazoló bizonyitványnyal felszerelt pályázati kérést hozzám ide **deczember hó 28-ig** mulhatlanul adják be.

A választás Székelyón **1896. évi január hó 5-én délelőtt 11 órakor** fog megtartatni.

A járási főszolgabirótól.

B.-Hunyadon, 1895. évi november hó 28-án.

KERTÉSZ,
főszolgabiró.

1895. évi **4795.** szám. 852. (1—3)

Árlejtési hirdetmény.

A maros-ujvári és deés-aknai m. kir. sóbánya-hivatalok számára 1896. évben a következő termények és anyagok szükségesek:

I. Maros-Ujvárra:

Elegybuza	2000	hektoliter.
Törökbuza (tengeri) . . .	1200	„
Petroleum I. min., amerikai	8000	kilogramm.
Fagygyu-gyertya	6000	„

II. Deés-Aknára:

Petroleum	600	kilogramm.
Fagygyu-gyertya	1000	„

Ezen termények és anyagok szállitását elvállalni szándékozók felhivatnak, hogy 50 kros bélyeggel ellátott és 5%-nyi bánatpénzzel felszerelt, esetleg csak egyes tárgyakra és hivatalokra vonatkozó, — a pályázati feltételekbeu meghatározott módon kiállitott irásbeli ajánlataikat **1895. évi deczember hó 19-én d. e. 10 óráig** „Ajánlat anyagok szállitására“ feliratu boritékban lepecsételve, ezen kir. főbánya-hivatalhoz nyujtsák be.

Az árlejtési és szerződési feltételek alólirott főbánya-hivatal irodájában megtekinthetők.

M. kir. főbánya-hivatal.

Maros-Ujvár, 1895. évi deczember hó 1-én.

GYORS KIÁRUSITÁS!

Hatóságilag engedélyezett Végeladás!

Alulirott tisztelettel értesitem a nagyérdemü közönséget, hogy **üzletem teljes és végleges felhagyása miatt**

összes czikkeimet végkiárusitom.

A közelgő ünnepek alkalmából igen kedvező bevásárlási forrás nyilik **Karácsonyi** és **Ujévi ajándékok** beszerzésére; mindenféle **vászon, fehérnemü, asztalnemü, szőnyegek,** fehér és szines **barchettek** bevásárlására ritka előnyös alkalom.

Az árakat a legkisebb mértékre szállitottam.

Egyuttal értésére adom az érdeklődőknek, hogy Szentegyház-utcza 19. szám alatt lévő **házamat** (6 szoba, konyha, hozzá tartozókkal) **eladom.**

Kiváló tisztelettel

846. (2—x) **Gámentzy Márton.**

GYORS KIÁRUSITÁS!

GYORS KIÁRUSITÁS! GYORS KIÁRUSITÁS!

Alólirottnak van szerencséje a n. é. helybeli és vidéki közönség becses figyelmét felhivni arra, hogy közbejött sulyos körülmények miatt raktáromban tulhalmozva levő

összes butorkészletet mélyen leszállitott árban,

az eddiginél **30%-al olcsóbban** és **gyorsan kiárusitni** óhajtja, s mivel ez halasztást nem tür, a legjobb alkalom jót és olcsón bevásárolni.

Raktáromban kaphatók:

általam készitett **kárpitos töltött butorok, egész garniturák, kisebb grupp garniturák.** Szalonba való **fantasie darabok.** Diszesen montirozott **ülőkék** (Hokerlik.) Montirozott **fantasie asztalok, fali- és sarok-diszek. Barokk-Consol** és **Rokoko-tükrök;** továbbá férfi szobába való **diványok.** Ezeken kivül sok itt elő nem sorolt **töltött butorok, féder, lószőr** és **Afrique madráczok.**

Feleslegesnek tartom készitményeim jóságáról beszálni, tanuskodik e mellett 25 év óta fennálló üzletem és a nagyérd. közönség bizalma.

Kiváló tisztelettel maradtam

849. (2—x) **DUCHONY JÁNOS,**
kárpitos.

STEIN BERTALAN
Kolozsvárt, főtér 34. sz. Szathmáry-palota.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy üzletemet visszahelyeztem

főtér 34. sz. Szathmáry-palotába.

Ujonnan berendezett üzletemben mindig nagy választékban található:

vászon, fehérnemü, asztalnemü, kész női, férfi és gyermek fehérnemüek.

Szőnyeg, pokrócz, függöny, ágy- és asztalteritők, gyapju takaró, paplan, harisnyák, nyakkendők, zsebkendők,

Dr. G. Jaeger tur. gyapjuárui

és sok itt elő nem sorolt áruk.

Üzletemnek azzal akarok nagyobb lendületet adni, hogy jó minőségü árukat a legjutányosabb árakban szolgáljak, miről meggyőződni a n. é. közönséget kéri teljes tisztelettel:

760. (13—20) **STEIN BERTALAN.**

Alapittatott 1855-ben.

MÜLLER GYULA
(Keresztény Imre utóda)
kefe- és ecset-gyára,
Kolozsvártt, Jókai-utcza (belszén) 14. sz. alatt.

Van szerencsém a nagyérd. helybeli és vidéki közönség becses figyelmébe ajánlani

gyártmányaimat,

melyek minőség, jóság és az árak tekintetében a külföldi gyártmányokat fölülmulják és a melyek több országos és iparkiállitáson érdem érmekkel lettek kitüntetve.

A székesfehérvári országos kiállításon 1879-ben ezüst éremmel lett kitüntetve.

A Szolnokdobokamegyei gazdasági egylet termény, állat és iparkiállitásán 1887. bronz éremmel lett kitüntetve.

A budapesti országos kiállitáson 1885. nagy éremmel lett kitüntetve.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesitek.

Kereskedőknek különös kedvezmény nyujtok.

Nagy raktárt tartok **minden e szakmába vágó czikkekből** a legfinomabbtól a legegyszerübbig.

Elvállalok **mindennemü gépkefék javitását** avagy **ujjá készitését.**

A legjobb romániai sertéből készitek továbbá:

parket-fénykeféket, festő- (Steinpenczlik), **meszelő-** és **kendertisztitó-, fedélfestő ecseteket,**

FODRÁSZ GÖMBKEFÉKET,

ruha-, haj- és **bársonykeféket,** mindezeket felelősség mellett, tiszta sertéből. 5. (33—x)

Kivánatra árjegyzéket azonnal küldök.

Jeszenszky Ferencz fő és fiókraktára.

A mai naptól kezdve

ugy a fő-, valamint a fiók-üzletemben

az összes raktáron lévő

téli női kabátokat

és

felöltőket

teljesen gyári árban árusitom el.

A nagy vevő közönség szives pártfogását kérve, vagyok

teljes tisztelettel

850. (2—6) **Jeszenszky Ferencz.**

Frank-Kiss János fiainál
Kolozsvár, főtér 33.

Nagy választék **üveg-, porczellán- és lámpa-czikkekben.**

Meglepő olcsó árak. — Bubák 2 krtól 20 frtig.

728. (7—15)

Kolozsvári első nagy kályha-raktár.
Belmagyar-utcza 9. sz.

Bel- és külföldi **porczellán, majolika, agyagkályhák** a legnagyobb választékban.

A legujabb minták szerint készült **kályák** egyszerütől a legelegánsabb kiállitásban és mindenféle szinben.

Kandallók minden választékban.

Takaréktüzhelyek a legelegánsabb kiállitásban, praktikus szerkezettel.

Bármily nagy megrendeléseket — vidékre is — pontosan és jótállás mellett teljesit.

Az **épitési idényre** való tekintettel, a **kályharaktárt** tessék megtekinteni.

SCHMIDINGER ALAJ. és TÁRSA,
Kolozsvár, Belmagyar-u. 9.
244. (24—x)

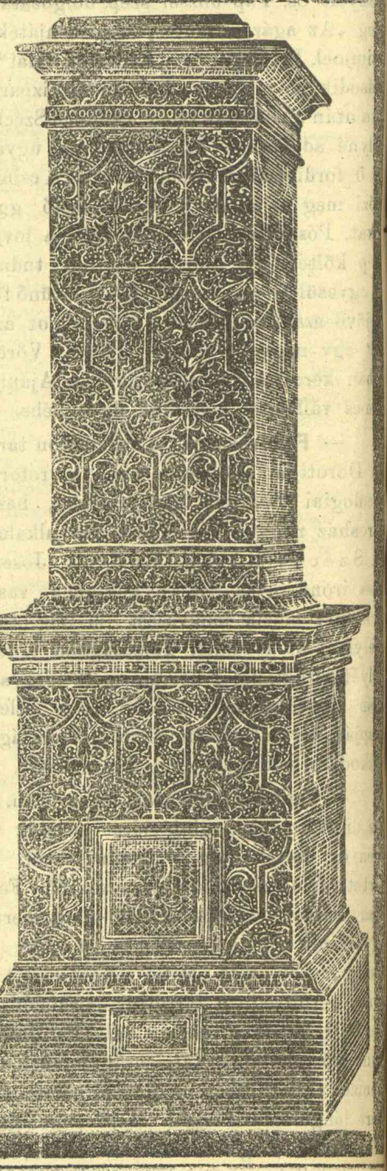

A VARRÓGÉP

a szorgalmas házinőnek legnélkülözhetetlenebb leghasznosabb barátja!

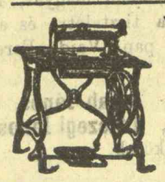

VARRÓGÉPEK

szabók és czipészek részére

előnyös árban és részletfizetések mellett kaphatók:

Teutsch B. József

üzletében **Segesvártt.**

Csomagolás ingyen; vasuti szállitási dij nem számittatik.

Árjegyzék kivánatra ingyen.

706. (17—x)

FERENCZ-

pálinka (sósborszesz)

Vértes gyógysz. féle,

használatban a **leghatásosabb feltétlen tisztasága,** következtében ugy **külső,** mint **belső** használatra mindenekelőtt **legjobban alkalmas.** Kitünő sikerrel használtatik köszvény, csuz, meghülések, tagszaggatás ellen, **bénulások, ficamoknál, gyulladás** és **kelésnél,** továbbá a fejbőr erősitésére, valamint a száj tisztitására; **belsőleg, gyomor görcs, rosszullét, fejfájás, hazmenés** stb. ellen. Valódi csak a mellékelt névjegygyel. **1 üveg 1 és 2 korona.** 5 nagy üveg **franco.** Kapható a gyógyszertárakban, **droguákban és füszerkereskedésekben,** valamint közvetlen: 32888

VÉRTES L. Sas-gyógysz. Lugoson, sz.

Kapható **Kolozsvárt:** Széky Miklós gyógysz., Gergely Ferencz, Kónya Sándor, Papp Ernő, Papp Kristóf, Segesváry és társai Weiss József utóda kereskedő uraknál.

723. (9—10)

Nyomatott Magvary Mihály nyomdájában Kolozsvárt, Belközép-utcza 33. szám alatt

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.